

LEDARE

Ledare: Stamcellsforskning/Hans Bergström: Viktig artikel av Alf Svensson

PUBLICERAD 2001-12-03

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

JUST FÖRE VETENSKAPSRÅDETS avgörande möte förskjuter kristdemokraterna sin position rörande svensk stamcellsforskning. Ingen skam i det. Alf Svenssons artikel på DN Debatt söndag beskriver etiska dilemman. Kd-ledaren söker riktlinjer som hanterar dessa dilemman. Han finner då att forskning även på embryonala stamceller bör accepteras, inom vissa ramar, i avvaktan på andra möjligheter som kd finner mindre problematiska.

Det skäl Alf Svensson anger i sin artikel är att en framgångsrik stamcellsforskning rymmer möjligheter att minska mänskligt lidande och att forskning även på embryonala celler är "nödvändig" för att vinna erforderliga insikter om stamcellernas utveckling och styrning.

Motiveringen visar två slag av insikter.

Den ena är att vi rör oss med svåra avvägningar, där det gäller att hitta vettiga balanspunkter och där det inte räcker att slå fast en enda absolut princip (till exempel om tidpunkten för livets uppkomst).

Den andra är att forskning bygger på jämförelser och att myndigheter därför bör vara försiktiga med att stoppa studier som erövrar kunskap. Sökandet efter kunskap bör ha en större frihetsgrad än vad som senare, när kunskapen finns, kan visa sig klokt att tillåta som tillämpningar.

Att Alf Svensson nått fram till dessa slutsatser är betydelsefullt. Artikeln är så noggrant formulerad att den uppenbart också uttrycker vad som nu är partiets uppfattning. Den är säkert resultatet av en mödosam inre prövning, under påverkan av offentlig debatt.

Även om allt som rör livets uppkomst är extra känsligt för kristdemokraterna, är inte partiet utan allmänpolitiska känslspröt heller i sådana frågor. Kd:s partiledning har självfallet förstått två saker. Dels att det inte är någon god uppläggning för ett parti med bättre sjukvård som huvudfråga att gå in i valrörelsen med samtliga patientorganisationer som engagerade motståndare. Dels att Alf Svenssons möjligheter att

framstå som en tänkbar borgerlig statsministerkandidat skulle allvarligt undergrävas, för det fall kd höll fast vid en forskningspolitisk ståndpunkt som de andra fann omöjlig och som hårt kritiserades av den liberala pressen.

Alf Svenssons söndagsartikel bidrar till en god, saklig atmosfär runt Vetenskapsrådets viktiga överläggning i dag måndag. Alla som gör anspråk på att vilja reglera forskningen, inklusive Vetenskapsrådet, bör begrunda också en annan grundläggande egenskap hos forskning: den låter sig aldrig låsas in i ett visst antal politiskt identifierade och reglerade metoder.

Så snart något råd tror sig ha fångat in vad som går för sig och vad som är olämpligt, upptäcker forskare nya vägar, gör överraskande genombrott längs något annat spår. Fenomenet bär begrepp som "kreativitet", "hypotesalstring", "slump", "paradigmskifte". Innebörden är att innovativ forskning aldrig låter sig beskrivas i ett antal på förhand definierade kategorier och metoder.

Om politiker kräver etiska överväganden av forskarsamhället har det senare samtidigt skäl att begära att politiska organ visar respekt för forskningens karaktär. Forskningens öppenhet för överraskande samband och innovativa metoder, i syfte att vinna ny kunskap och nya perspektiv, är raka motsatsen till politikens strävan att inordna allt i kända och trygga besluts kategorier.

När politiker ger sig in i det som är forskningens kärna, ej blott frågor kring dess finansiella och andra ramvillkor, blir de lätt som elefanter i porslinsbutik.

Hans Bergström

Chefredaktör och ansvarig utgivare

TEXT

BERGSTRÖM-HANS

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt